

DITLEV TAMM: *Roman Law and European Legal History*. København, 1997, 288 s., 369 kr.

Foreliggende bog er en oversættelse og en delvis omskrivning af bind 2 af værket *Retshistorie*, der for Romerrettens vedkommende udkom i 1980 og for den europæiske retsudviklings vedkommende i 1991. Den delvise omskrivning består i, at et kapitel om familieret i Romerretten og et kort afsnit om Europa efter 1945 i den europæiske retsudvikling er blevet tilføjet.

I forordet oplyses det, at den engelske udgave er udgivet, eftersom der blev tilbudt jurakurser for Erasmus studenter ved Københavns Universitet. Der kan ikke være tvivl om, at det er en god ide at sende en bog af denne type på markedet, men det føles som en mangel, at den for Romerrettens vedkommende er koncentreret til den klassiske Romerret. Skønt Ditlev Tamm påpeger den almindelige og voksende interesse for Romerretten, er det jo ikke den del af Romerretten, der har interesse, men derimod den del, der fik fodfæste i tiden efter 1100. Frem for alt er det beklageligt, når det erindres, hvilken rolle Romerretten kom til at spille efter Reformationen over store dele af Europa. Der kunne have været lagt mere vægt på at skildre, hvorledes den klassiske Romerret udviklede sig fra den Romerret, der blev taget i anvendelse efter genopdagelsen i slutningen af det 11. århundrede i Bologna, og få ville have været mere skikkede til denne opgave end netop Ditlev Tamm. Det ville også have påkaldt sig interesse at få uddybet, om den blev videreudviklet i tiden efter Reformationen, da dens betydning f.eks. også udstrakte sig til Skandinavien, ganske vist i begrænset grad.

Det må således være kapitlerne om Romerretten efter dens genopdagelse, der har størst interesse, og her bliver bogen noget kortfattet. Kun 40 sider kan siges at dække dette spørgsmål, og så er det oven i købet i en noget forkortet udgave. Hele den interessante historie om, hvorledes Romerretten i forskellig grad vandt indflydelse i det ene vesteuropæiske land efter det andet, måske først og fremmest i Tyskland, er skåret ned til tre sider, hvilket kan undre, når Gerald Strauss' bog fra 1986 om modstanden mod indførelsen af Romerretten i Reformationstidens Tyskland kunne have været udnyttet.

I det hele taget må *Roman Law* betragtes som en nyttig bog, hvor læseren dog sidder tilbage med indtrykket af, at der mangler noget.

Jens Chr. V. Johansen

FERDINAND OPLL: *Leben im mittelalterlichen Wien*. Böhlau, Wien 1998, 228 s. ØSchilling 298.- / DM 39.80 / Sfr. 37. ISBN 3-205-98930-9.

Wiener stads- og landsarkivaren Ferdinand Opll, der ellers er kendt for sine studier over Frederik Barbarossa, har med denne bog villet sammenfatte vor viden om dagliglivet i det middelalderlige Wien. Som slutår for undersøgelsen sættes logisk nok året 1529, det år, da Luther under indtryk af Tyrkernes belejring af Wien skrev »Vor Gud han er så fast en borg«.

Bogen skildrer opfattelsen af tid, menneskenes livscyklus og forhold til omverdenen, levevilkår, adfærd og mentalitet, samt de mere klassiske kulturhistoriske områder, hverdag/fest og det offentlige liv. I bogens sidste kapitel skildres seks meget forskellige levnedsløb: Bondedatteren Agnes Blannbekin, der blev en bekendt mystiker (død 1315); borgmesterfruen fra Sopron i Vestungarn, der blev hofdame for hertuginde af Østrig og som kom til at spille en